

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1939.

Proposition de loi portant modifications des dispositions du Code civil relatives aux enfants naturels.

DÉVELOPPEMENTS.

MESDAMES, MESSIEURS,

La proposition de loi portant modifications des dispositions du Code civil relatives aux enfants naturels que nous avons présentée le 23 décembre 1936 étant devenue caduque par suite de la dissolution des Chambres, nous avons l'honneur de la déposer à nouveau sur le bureau du Sénat.

Nous avons cru pouvoir nous dispenser de reproduire ici les développements et annexe à l'appui de cette proposition de loi. Nos honorables collègues voudront bien se référer, à cet égard, au document du Sénat n^o 125 de la session ordinaire de 1936-1937.

Ce procédé permettra au Sénat de réaliser une économie de temps et d'argent non négligeable.

H. ROLIN.

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1939.

Wetsvoorstel tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de natuurlijke kinderen.

TOELICHTING.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Aangezien het wetsvoorstel tot wijziging der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de natuurlijke kinderen, hetwelk wij op 23 December 1936 ingediend hadden, vervallen is ten gevolge van de Kamerontbinding, hebben wij de eer het opnieuw ter tafel van den Senaat neer te leggen.

Wij hebben gemeend er ons te mogen van onthouden hier de toelichting met bijlage, tot staving van ons wetsvoorstel, af te drukken. Wij verwijzen onze achtbare collega's, wat dit betreft, naar stuk n^r 125 van den Senaat, gewone zitting 1936-1937.

Dit zal den Senaat in niet geringe mate tijd en geld doen besparen.

H. ROLIN.

Proposition de loi portant modifications des dispositions du Code civil relatives aux enfants naturels.

(Pour les développements et annexe : voir document n° 125 du Sénat, session de 1936-1937).

ARTICLE PREMIER.

L'article 162 du Code civil est remplacé par les dispositions suivantes :

Art. 162. — En ligne collatérale, le mariage est prohibé entre le frère et la sœur légitimes ou naturels.

Il est prohibé entre les alliés au même degré lorsque le mariage qui produisait l'alliance, a été dissous par le divorce.

Néanmoins, il est loisible au Roi de lever, pour des causes graves, la prohibition portée à l'alinéa précédent.

ART. 2.

Les articles 331, 334, 335, 336, 342a et 342b du Code civil sont remplacés par les dispositions suivantes :

Art. 331. — L'enfant naturel est légitimé par le mariage subséquent de ses père et mère, lorsque ceux-ci l'auront légalement reconnu avant leur mariage ou qu'ils le reconnaîtront dans l'acte même de célébration.

Lorsque l'enfant naturel aura été reconnu par ses père et mère ou par l'un d'eux, après le mariage, cette reconnaissance n'emportera légitimation qu'en vertu d'un jugement rendu en audience publique et constatant, après examen de la demande en chambre du conseil, que l'enfant a

Wetsvoorstel tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de natuurlijke kinderen.

(Voor de toelichting en bijlage : zie stuk n° 125 van den Senaat, zitting 1936-1937.)

EERSTE ARTIKEL.

Artikel 162 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepalingen vervangen :

Art. 162. — In de zijlinie is het huwelijk verboden tusschen broeder en zuster, wettige of natuurlijke.

Het is verboden tusschen aanverwanten in denzelfden graad, wanneer het huwelijk waaruit de aanverwantschap ontstond, bij echtscheiding ontbonden is geworden.

De Koning kan nochtans om gewichtige redenen het verbod, in het voorgaande lid vervat, opheffen.

ART. 2.

De artikelen 331, 334, 335, 336, 342a en 342b van het Burgerlijk Wetboek worden door de volgende bepalingen vervangen :

Art. 331. — Het natuurlijk kind wordt door het opvolgend huwelijk van zijn vader en zijn moeder gewettigd, wanneer deze het, vóór het aangaan des huwelijks, wettelijk hebben erkend of wanneer die erkenning plaats heeft bij de akte van voltrekking zelve.

Wanneer het natuurlijk kind door zijn vader en zijn moeder of door één van beiden na het huwelijk werd erkend, heeft deze erkenning geen wettiging ten gevolge, tenzij krachtens een in openbare terechtzitting gewezen vonnis waarbij, na onderzoek van den eisch in raadkamer, vast-

la possession d'état d'enfant commun. Dans ce cas, il n'acquiert les droits d'enfant légitime qu'à partir du jour où la filiation est légalement établie.

L'enfant né d'un commerce adultérin n'est légitimé que si, au moment de la légitimation, il n'existe pas d'enfant ou de descendant issu du mariage au cours duquel l'enfant adultérin a été conçu.

Art. 334. — La reconnaissance d'un enfant naturel est faite dans son acte de naissance, par acte notarié, par testament ou dans une déclaration reçue par un officier de l'état-civil, avec la formalité indiquée au titre II du livre 1^{er} du présent code.

L'enfant peut être reconnu dès qu'il est conçu. Il peut être reconnu après son décès lorsqu'il a laissé des descendants légitimes.

Art. 335. — La reconnaissance de l'enfant né d'un commerce incestueux ou adultérin est nulle de plein droit.

Toutefois, lorsque la légitimation de l'enfant adultérin est permise, il peut être reconnu soit dans l'acte de mariage de ses père et mère, soit après leur mariage; dans ce dernier cas, la reconnaissance n'est valable que si elle est suivie, dans l'année, de la demande prévue par l'alinéa 2 de l'article 331.

Art. 336. — La reconnaissance ne prouve la filiation qu'entre son auteur et l'enfant reconnu.

Est prohibée toute indication d'où

gesteld wordt dat het kind den staat van gemeenschappelijk kind bezit. In dit geval verkrijgt het eerst de rechten van het wettig kind, met ingang van den dag waarop de afstamming wettelijk vastgesteld is.

Het in overspel geteeld kind wordt slechts gewettigd indien er, op het oogenblik der wettiging, geen kind of afstammeling bestaat, gesproten uit het huwelijk tijdens hetwelk het in overspel geteeld kind verwekt is geworden.

Art. 334. — Het erkennen van een natuurlijk kind geschiedt bij de akte van geboorte, bij notariële akte, bij uiterste wilsbeschikking of bij een verklaring ontvangen door een ambtenaar van den burgerlijken stand, met vervulling van de onder titel II van het eerste boek van dit Wetboek voorgeschreven formaliteit.

Het kind kan erkend worden zoodra het verwekt is. Het kan na zijn overlijden worden erkend, indien het wettige afstammelingen heeft nagelaten.

Art. 335. — De erkenning van een in bloedschande of overspel geteeld kind is van rechtswege nietig.

Nochtans, wanneer de wettiging van het in overspel geteeld kind toegelaten is, kan het erkend worden hetzij bij de huwelijksakte van zijn vader en zijn moeder, hetzij na hun huwelijk; in dit laatste geval is de erkenning slechts geldig indien zij, binnen het jaar, gevolgd is door het bij het 2^e lid van artikel 331 voorziene verzoek.

Art. 336. — De erkenning bewijst slechts de afstamming van het erkende kind ten opzichte van hem die haar deed.

Elke aanwijzing waaruit blijken

résulterait que l'enfant est né d'un commerce incestueux ou adultérin.

Art. 342a. — Dans les cas où, suivant l'article 335, la reconnaissance est nulle, l'enfant ne sera jamais admis soit à la recherche de la paternité ou de la maternité, soit à la réclamation d'aliments prévue par l'article 340b.

Art. 342b. — Ne sont pas considérés comme incestueux :

1^o Les enfants nés de personnes parentes entre lesquelles le mariage pouvait être autorisé par dispense;

2^o Les enfants nés de relations hors mariage entre beau-frère et belle-sœur et conçus après la dissolution, par le divorce, du mariage qui produisait l'alliance.

ART. 3.

Dispositions transitoires.

Les enfants naturels dont les père et mère se sont mariés et qui ont été reconnus avant l'entrée en vigueur de la présente loi, peuvent invoquer le bénéfice des articles 331 et 335 nouveaux, mais ils ne jouiront des droits de l'enfant légitime qu'à partir de cette entrée en vigueur.

La disposition de l'article 342b nouveau s'applique, à partir de l'entrée en vigueur de la présente loi, aux enfants nés antérieurement.

ART. 4.

L'article 343 du Code civil est remplacé et les articles 346 et 353 sont complétés par les dispositions suivantes :

Art. 343. — L'adoption n'est permise qu'aux personnes de l'un ou de l'autre sexe qui n'auront, à l'époque

zou dat het kind in bloedschande of overspel werd geteeld, is verboden.

Art. 342a. — In de gevallen, waarin luidens artikel 335 de erkenning nietig is, wordt het kind nooit toegelaten tot het onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap, noch tot de vordering tot voorziening in het onderhoud, bedoeld bij artikel 340b.

Art. 342b. — Worden niet geacht als zijnde in bloedschande geteeld :

1^o Kinderen geboren uit bloedverwanten tusschen wie het huwelijk door dispensatie kon worden toegelaten;

2^o Kinderen geboren uit buitenechtelijke betrekkingen tusschen schoonbroeder en schoonzuster, en verwekt na de ontbinding, door echtscheiding, van het huwelijk waaruit de aanverwantschap voortspoot.

ART. 3.

Overgangsbepalingen.

Natuurlijke kinderen, wier vader en moeder gehuwd zijn en die erkend werden vóór het van kracht worden dezer wet, kunnen aanspraak maken op het voordeel van de nieuwe artikelen 331 en 335, maar zij genieten slechts de rechten van het wettig kind van af dit van kracht worden.

De bepaling van het nieuw artikel 342b is, te rekenen van het van kracht worden dezer wet, van toepassing op de vóór dien tijd geboren kinderen.

ART. 4.

Artikel 343 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen en de artikelen 346 en 353 worden aangevuld door de volgende bepalingen :

Art. 343. — Alleen die personen van het een of ander geslacht kunnen aannemen, die, op het tijdstip der aanne-

de l'adoption, ni enfants, ni descendants légitimes, et qui auront au moins quinze ans de plus que les individus qu'elles se proposent d'adopter.

L'adoptant doit être âgé de plus de trente ans, si l'individu qu'il se propose d'adopter est son enfant naturel reconnu.

Hormis ce cas, l'adoptant doit être âgé de plus de cinquante ans.

Art. 346, al. 2. — L'enfant naturel peut être adopté avant sa majorité, par celui de ses père et mère qui l'a reconnu, moyennant le consentement soit du membre du conseil de tutelle qui aura été désigné à cet effet, soit des administrateurs de l'hospice où l'enfant aura été recueilli.

Art. 353, al. 2. — Dans le cas prévu par l'article 346, alinéa 2, le membre du conseil de tutelle ou le membre délégué par la Commission administrative de l'hospice comparaitra pour le mineur.

ART. 5.

Les articles 159, 397 et 420 du Code civil sont remplacés par les dispositions suivantes :

Art. 159. — L'enfant naturel dont les père et mère ne peuvent manifester leur volonté ne pourra, avant l'âge de vingt et un an révolus, se marier qu'après avoir obtenu le consentement d'un tuteur *ad hoc* qui lui sera nommé.

L'enfant naturel qui n'a point été reconnu, et celui qui, après l'avoir été a perdu ses père et mère, ne pourra, avant le même âge, se marier qu'après avoir obtenu le consentement de son tuteur.

ming, kinderen, noch wettige afstammelingen bezitten, en die ten minste vijftien jaar ouder zijn dan de personen die zij voornemens zijn aan te nemen.

De aannemende moet meer dan dertig jaar oud zijn, indien de persoon, dien hij voornemens is aan te nemen, zijn erkend natuurlijk kind is.

Buiten dit geval moet de aannemende meer dan vijftig jaar oud zijn.

Art. 346, 2^e lid. — Het natuurlijk kind kan vóór zijn meerderjarigheid aangenomen worden door dezen zijner ouders die het erkend heeft, mits toestemming hetzij van het lid van den voogdijraad die daartoe aangevozen werd, hetzij van de beheerders van het godshuis, waar het kind werd opgenomen.

Art. 353, 2^e lid. — In het bij artikel 346, 2^e lid, voorziene geval, verschijnt het lid van den voogdijraad of het door de commissie tot beheer van het godshuis afgevaardigd lid in de plaats van den minderjarige.

ART. 5.

De artikelen 159, 397 en 420 van het Burgerlijk Wetboek worden vervangen door de volgende bepalingen :

Art. 159. — Het natuurlijk kind, wiens vader en moeder zich in de onmogelijkheid bevinden hun wil te verklaren, kan vóór het volle een en twintig jaar oud is, geen huwelijk aangaan, dan na toestemming van een daartoe aan te stellen voogd.

Het natuurlijk doch niet erkende kind en het kind dat, na erkend te zijn, vader en moeder verloren heeft, kan, vóór denzelfden leeftijd, geen huwelijk aangaan dan na toestemming van zijn voogd.

Art. 397. — Le droit individuel de choisir un tuteur n'appartient qu'au dernier mourant des père et mère de l'enfant légitime ou de l'enfant naturel reconnu.

Art. 420. — Le conseil de famille nomme un subrogé-tuteur dans toutes les tutelles autres que celles prévues par la section précédente.

Le conseil de tutelle ne nomme un subrogé-tuteur que si l'intérêt du mineur l'exige.

Les fonctions du subrogé-tuteur consisteront à agir pour les intérêts du mineur, lorsqu'ils seront en opposition avec ceux du tuteur.

ART. 6.

Les dispositions suivantes formeront l'article 57a du Code civil :

L'officier de l'état civil qui reçoit la déclaration de naissance d'un enfant né de père et mère inconnus doit en informer le juge de paix dans les trois jours.

L'officier de l'état civil qui contreviendra à cette disposition sera puni d'une amende qui n'excèdera pas 100 francs; s'il y a récidive, l'amende pourra être portée au double.

ART. 7.

La disposition suivante formera l'article 49a de la loi du 16 décembre 1851 :

Le tuteur nommé par le conseil de tutelle est dispensé de l'hypothèque légale, à moins que le conseil ne décide le contraire dans l'intérêt du mineur.

Dans ce cas, les dispositions de l'article 49, alinéa premier, et des articles 50 et suivants sont applicables.

Art. 397. — Alleen de langst levende der ouders van het wettig of van het erkend natuurlijk kind heeft het individueel recht om een voogd te kiezen.

Art. 420. — De familieraad benoemt een toezienden voogd voor alle andere voogdijen dan deze in de vorige afdeeling voorzien.

De voogdijraad benoemt alleen dan een toezienden voogd, wanneer het belang van den minderjarige het eischt.

De verplichtingen van den toezienden voogd bestaan in het waarnemen der belangen van den minderjarige, wanneer dezelve met die van den voogd in tweestrijd zijn.

ART. 6.

De volgende bepalingen maken artikel 57a van het Burgerlijk Wetboek uit :

De ambtenaar van den burgerlijken stand wien aangifte wordt gedaan van de geboorte van een uit onbekende ouders gesproten kind dient binnen drie dagen den vřederechter hiervan kennis te geven.

De ambtenaar van den burgerlijken stand die deze bepaling overtreedt wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste 100 frank; bij herhaling kan de geldboete tot het dubbel opgevoerd worden.

ART. 7.

De volgende bepaling maakt artikel 49a van de wet van 16 December 1851 uit :

De door den voogdijraad benoemde voogd is vrijgesteld van de wettelijke hypotheek, tenzij de raad, in het belang van den minderjarige, er anders over beschikt.

In dit geval zijn de bepalingen van artikel 49, 1^e lid, en van de artikelen 50 en volgende van toepassing.

ART. 8.

L'alinéa premier de l'article 5 de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance sera rédigé comme suit :

Le tribunal, en prononçant la déchéance, ordonne que le conseil de famille ou le conseil de tutelle sera convoqué conformément à la loi.

ART. 9.

Les lois administratives règlent la tutelle des enfants confiés aux hospices.

ART. 10.

Les articles 756 et 761 du Code civil sont abrogés.

Les articles 757, 758 et 759 du Code civil sont remplacés par les dispositions suivantes :

Art. 757. — Les droits des enfants naturels dans la succession de leurs père et mère sont réglés ainsi qu'il suit :

Si le défunt laisse comme héritiers des descendants légitimes, chaque enfant a droit à la moitié de la portion héréditaire d'un enfant légitime.

Les descendants au delà du premier degré sont comptés pour l'enfant qu'ils remplacent.

Le droit de l'enfant naturel est des trois quarts lorsque les père ou mère ne laissent pas de descendants légitimes, mais bien des ascendants ou des frères ou sœurs, ou des descendants légitimes de frères ou sœurs.

Art. 758. — L'enfant naturel a droit à la totalité des biens lorsque ses père ou mère ne laissent ni descendants légitimes, ni ascendants, ni frères ou sœurs, ni descendants légitimes de frères ou sœurs.

ART. 8.

Het eerste lid van artikel 5 van de wet van 15 Mei 1912 op de kindbescherming luidt als volgt :

De rechtbank, de ontzetting uitsprekende, beveelt dat de familieraad of de voogdijraad zal worden bijeengeroepen overeenkomstig de wet.

ART. 9.

De bestuurswetten regelen de voogdij over de aan de godshuizen toevertrouwde kinderen.

ART. 10.

De artikelen 756 en 761 van het Burgerlijk Wetboek worden ingetrokken.

De artikelen 757, 758 en 759 van het Burgerlijk Wetboek worden door de volgende bepalingen vervangen :

Art. 757. — De rechten van de natuurlijke kinderen op de nalatenschap van hun vader en moeder worden volgenderwijze geregeld :

Indien de overledene wettige afstammelingen als erfgenaam nalaat, heeft ieder natuurlijk kind recht op de helft van het erfdeel van een wettig kind.

De afstammelingen na den eersten graad treden in de plaats van het kind dat zij vervangen.

Het natuurlijk kind heeft recht op de drie vierden, indien de vader of moeder geen wettige afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders of zusters of derzelver wettige afstammelingen achterlaten.

Art. 578. — Het natuurlijk kind heeft recht op de geheele nalatenschap wanneer zijn vader of moeder wettige afstammelingen, bloedverwanten in de opgaande linie, broeders noch zusters, noch derzelver wettige afstammelingen achterlaten.

Art. 759. — La représentation est admise en faveur des descendants légitimes de l'enfant naturel prédécédé ou indigne.

ART. II.

Les articles 913, 914 et 915 du Code civil sont remplacés par les dispositions suivantes :

Art. 913. — Les libéralités, soit par acte entre vifs, soit par testament, ne peuvent excéder la moitié des biens du disposant, s'il ne laisse à son décès qu'un enfant légitime ou naturel; le tiers s'il laisse deux enfants; le quart, s'il en laisse trois ou un plus grand nombre.

Art. 914. — Sont compris dans l'article précédent, sous le nom d'enfants, les descendants légitimes du disposant et de ses enfants naturels en quelque degré que ce soit; néanmoins, ils ne sont comptés que pour l'enfant qu'ils remplacent dans la succession du disposant.

Les enfants renonçants ou exclus de la succession comme indignes de succéder, conformément à l'article 727, ne sont pas comptés pour calculer le montant de la quotité disponible.

Art. 914b. — La réserve établie au profit des enfants et des descendants est partagée entre eux conformément aux articles 745, 757 et 759.

Art. 915. — Les libéralités par acte entre vifs ou par testament ne peuvent excéder la moitié des biens si, à défaut d'enfants, le défunt laisse un ou plusieurs ascendants dans chacune des lignes paternelle et mater-

Art. 759. — Plaatsvervulling wordt toegelaten ten voordeele van wettige afstammelingen van het vóóroverleden of onwaardig natuurlijk kind.

ART. II.

De artikelen 913, 914 en 915 van het Burgerlijk Wetboek worden door de volgende bepalingen vervangen :

Art. 913. — De schenkingen hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij uitersten wil gedaan mogen de helft van de goederen van den beschikker niet overschrijden, indien deze bij zijn overlijden slechts één wettig of natuurlijk kind nalaat, het derde, indien hij twee kinderen nalaat, het vierde, indien hij er drie of een grooter aantal nalaat.

Art. 914. — Onder den naam van kinderen worden in het vorig artikel begrepen de wettige afstammelingen van den beschikker en van zijn natuurlijke kinderen, in welken graad zij ook zijn; echter worden zij alleen gerekend in plaats van het kind, hetwelk zij in de nalatenschap van den beschikker vertegenwoordigen.

De kinderen die van de nalatenschap afzien of die er van uitgesloten zijn als zijnde, op grond van artikel 727, onwaardig om te erven, komen niet in aanmerking bij het berekenen van het bedrag van het beschikbaar aandeel.

Art. 914b. — Het ten behoeve van de kinderen en de afstammelingen voorbehouden aandeel wordt onder hen verdeeld overeenkomstig de artikelen 745, 757 en 759.

Art. 915. — De schenkingen bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, mogen de helft der goederen niet overschrijden, indien, bij ontstentenis van kinderen, de overledene, van vaderszijde en van moe-

nelle venant à la succession, et les trois quarts, s'il ne laisse d'ascendants que dans une ligne.

Au cas de concours d'ascendants avec des enfants naturels, la réserve calculée conformément aux dispositions de l'article 913, se partage dans la proportion fixée par l'article 757.

HENRI ROLIN.
MARIE SPAAK.
P.-M. ORBAN.

derszijde beide, in de opgaande linie één of meer bloedverwanten nalaat, die tot de erfenis komen, en de drie vierden, indien hij slechts van één van beide zijden bloedverwanten in de opgaande linie nalaat.

Indien bloedverwanten in de opgaande linie en natuurlijke kinderen samen tot de erfenis komen, wordt het overeenkomstig de bepalingen van artikel 913 berekend voorbehouden aandeel naar de bij artikel 757 vastgestelde verhouding verdeeld.